

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Kontrol med Korn og Foderstoffer i Kjøbenhavns Frihavn.

Beretning om Virksomheden i 1908.

Af Inspektør *James Hoyer.*

Da Kontrollen i Fjor fremlagde Beretningen for 1907, hvilken udviste en temmelig betydelig Tilbagegang imod 1906 som Følge af mindre Forbrug og mindre Import af Majs og Kraftfoder, udtaltes, at et forøget Forbrug og en deraf følgende større Import ret hurtig vilde sætte fornyet Fart i Kontrollens Virksomhed.

Denne Mulighed holdt dog ikke Stik. Tværtimod! Importen og Forbruget 1908 har været endnu mindre end 1907, og Aarsagen dertil ligger nær: stor Hjemmehøst saavel af Korn, Hø som af Roer, megen Halm, gennem-gaaende smaa Priser paa dansk Korn, men høje Priser paa Majs og Kraftfoder. Alt dette i Forbindelse med Aarets hele Karakter, særlig de vanskelige Pengeforhold, skulde nok mane til Forsigtighed paa alle Kanter, og Landbruget har sikkert ikke købt mere Kraftfoder, end Fodringen netop krævede.

Til Sammenligning skal her anføres de kontrollerede Kvanta sidste 3 Aar:

1906	3,038,000	Centner
1907	2,432,000	—
1908	2,103,000	—

samt Importen samme Tidsrum af:

	Majs.	Sortehavs- byg.	Olie- kager.	Hvede- klid.
1906	169,500	12,400	79,000	20,000
1907	112,000	5,300	76,700	24,000
1908	69,000	11,000	61,500	13,000

anført i Tons. Disse Tal tale for sig selv; Kommentarer ere overflødige.

Med Hensyn til Kontrollens Virksomhed 1908 skal bemærkes:

M a j s, navnlig fra La Plata, gav nogen Anledning til Klager, idet Kvaliteten ret ofte kom frem med Varme, noget sur og for en Del misfarvet. Hovedparten indkom fra Amerika og La Plata, en mindre Del fra Sydrusland, Donau og Afrika over Hamborg. I det nye Aar er her kommen god Majs ind fra Nord-Amerika; der vil dog næppe komme overvældende Kvanta derfra i Aar, idet det amerikanske Hjemmeforbrug synes at tage meget stærkt til, hvorved det til Eksport disponible Forraad bliver mindre og mindre. Derimod kommer der rimeligvis i Aar en Del Majs fra Argentina; hvorledes Kvaliteten vil blive, kan der dog næppe endnu have nogen begrundet Mening om.

B o m u l d s f r ø k a g e r. Om disse Kager kan siges ganske det samme som i Fjor. En virkelig lys, skør Kage er snart en Sjældenhed, og Kontrollen skal gentage, hvad den allerede udtalte i Beretningen forrige Aar og fremhævede paa Landhusholdningsselskabets Generalforsamling i December Maaned, at Landbruget maa se at komme bort fra Kravet om lyse, porøse Kager. Der er ganske sikkert heller ingen tvingende Grund til at opretholde et saadant Krav. Analyser, foretagne paa herværende Laboratorier, vise, at en mørk Kage — naar denne da ikke er branket eller fyldt med Skaller, og af den Grund maa refuseres — som oftest har et langt bedre Indhold end en lys Kage. Hermed være følgelig ikke sagt, at en lys Kage som Regel er af ringere Indhold. Begge Kager kunne naturligvis udvise baade gode og daarlige, men den senere

Tids Resultater, fremskaffede gennem Analysering, tyder dog nærmest paa, at den mørke Kage bør være Favoriten. Da Indholdet jo utvivlsomt for Landbruget maa være det afgørende, har det for Kontrollen været uforstaaeligt, naar der fra nogle Sider er udtalt, at den lyse, let brækkelige Kage altid var lettest sælgelig; man er nemlig ikke længe om at opdage, at netop en saadan Kage er tør og temmelig mager. For Kontrollens Vedkommende kan Forskellen mellem en lys og en mørk Kage være saa iøjnefaldende i Favør af den mørke Kage, at Kontrollen intet Øjeblik er i Tvivl om, hvilken Kage der bør foretrækkes. At en haard Kage kan skabe Ulemper med Hensyn til Knusningen, er naturligt; men der findes jo nu udmærkede mindre Kagebrækkere, forholdsvis nemme at haandtere, som maa kunne bringe over den Vanskelighed. Solsikke-kager ere langt fra bløde, som oftest endogsaa meget haarde, men der høres dog yderst sjælden Klager over disse i Retning af Vanskeligheder ved Knusningen. De sædvanlige Klager over, at Kagerne fra New Orleans mere eller mindre indeholdt Skaller og Bomuld, vare til Stede i rigt Maal 1908. T e x a s - Kagerne derimod faldt gennemgaaende godt ud, baade Kvalitet og Analyse; kun Farven og Haardheden skabte Bryderier.

I December Maaned afgik under Kontrol 100 Centner Bomuldsfrøkager — Del af et større Parti — til en Foderstofindkøbsforening i Nordsjælland, hvorfra senere kom Klage over, at disse Kager vare stærkt inficerede af Bomuld. En Gennemsnitsprøve, der samtidig indgik fra Modtageren, udviste ogsaa Bomuld i en hidtil ikke set Grad. Ifølge Modtagerens Udsagn vare Kagerne emballerede saaledes, at der yderst i Sækkene paa begge Sider laa bedre Kager saaledes, at de simple Kager fandtes i Midten af Sækkene. Dette paafaldende Forhold forklarer, at Bomulden først blev bemærket paa Modtagelsesstedet, da Kagerne skulde brækkes. Sagen vil nu blive Genstand for nærmere Undersøgelse og Paatale.

Kontrollen finder, som Følge af denne Sag, Anled-

ning til at optrykke et Cirkulære, som blev udsendt i Juli 1903, saalydende:

»I Anledning af Vanskeligheder, der kunne op-
 »staa, naar en emballeret Vare, f. Eks. B o m u l d s-
 »f r ø k a g e r, skal modtages under Kontrol, skal
 »Kontrollen herved tillade sig at henlede Opmærk-
 »somheden paa, at en fuldt betryggende Undersø-
 »gelse kun kan foretages, naar paagældende Vare
 »s t y r t e s u d a f E m b a l l a g e n, forinden Mod-
 »tagelsen finder Sted.

»Af praktiske Grunde lader dette sig dog næppe
 »udføre, dels fordi Omkostningerne derved — i For-
 »bindelse med et forøget Svind — i høj Grad vilde
 »f o r d y r e V a r e n, og dels fordi en Styrtning over-
 »hovedet ikke lader sig praktisere i mange Tilfælde,
 »særlig hvor Modtagelsen sker fra l o s s e n d e D a m-
 »per; men Kontrollen anser det desuagtet for nød-
 »vendigt at henlede Opmærksomheden paa dette For-
 »hold, idet man dog skal tilføje, at Kontrollen frem-
 »deles udfører Kontrolleringen ogsaa af emballerede
 »Varer saa omhyggelig som mulig, men den kan af
 »ovennævnte Grunde ikke indestaa for, at beskadi-
 »gede eller ukontraktlige Varer, dækket af Embal-
 »lagen, muligen undgaa Kontrollens Opmærksom-
 »hed.«

(Sign.) Kontrolkomiteen.

Det vil jo let forstaas, at et Tilfælde som det oven-
 anførte ikke kan lægges Kontrollen til Last, thi trods den
 største Aarvaagenhed kan følgelig Ingen gardere sig mod
 sligt ved Modtagelsen. Kontrollen berørte iøvrigt dette
 Forhold i sin Beretning i Fjor, men har, som det vil ses,
 Anledning til at komme ind derpaa ogsaa i Aar.

B o m u l d s f r ø m e l. Af denne Vare blev der kun
 indført forholdsvis lidt i 1908; der anvendes overhovedet
 ikke meget deraf her i Landet. Kontrollen skulde dog

mene, at Landbruget gennem Forsøg snart maatte blive fortrolig ogsaa med dette Foderstof, som utvivlsoomt har sine Fordele fremfor Kager. Andre Steder benyttes det i betydelig Grad. Landbrugets Frygt for Forfalskning er forstaaelig, men man kan dog let sikre sig derimod ved at betale den højere Pris, som virkelig godt Mel maa betinge. Forøvrigt har det Bomuldsfrømel, som hidtil er kommen hertil, saa vidt Kontrollen bekendt, aldrig udvist fremmede Indblandinger, og Faren for Forfalskning synes i Virkeligheden kun ringe.

S o l s i k k e k a g e r. Af disse Kager kontrolleredes 1908 i alt 26,025,612 Pund mod 8,545,929 Pund forrige Aar. Kvaliteten har gennemgaaende været god; kun ét Tilfælde skabte Bryderier, men ganske vist ogsaa Bryderier af alvorlig Art. Sagen var følgende:

Fra en Ladning, der indkom fra Sydrusland i Februar Maaned, modtog Kontrollen en Del, som gik videre ud i Landet. Fra to Steder kom kort efter Klager over, at man i Kagerne fandt Krystaller, lignende Salt eller Salpeter. Samtidig fik Kontrollen indsendt Prøver af paa-gældende Kager, og gennem Analysering, foretaget paa Professor V. Steins Laboratorium, konstateredes, at en Prøve indeholdt:

34 pCt. Chlornatrium (Kogsalt), og en anden:

22.50 pCt. Chlornatrium og ca. 18 pCt. Sand, Ler og lignende.

Det var jo et ret forbløffende Resultat, og Kontrollen stod saa temmelig uforstaaende over for dette Tilfælde, ganske særlig fordi Ladningen i det store og hele ikke gav Anledning til Vanskeligheder. De paaklagede Partier vare hver paa 2000 Centner, og saa vidt der kunde oplyses, androg Skaden ca. 10 pCt. af Partiet med 34 pCt. Salt og ca. 3 pCt. af Partiet med 22.50 pCt. Salt og 18 pCt. Sand, Ler etc. Denne Sag, som jo var af en ganske alvorlig Natur, idet en saa overordentlig stor Saltprocent — for ikke at tale om Sand og Ler — ikke kan skyldes Tilfældigheder, men vel nærmest og rettest maa karak-

Tabel I. Oversigt over kontrollerede Var

1908	Majs	Fremmed Hvede	Fremmed Rug	Sortehavs-Byg	Bomuldsfrø-kager	Fremmede Hvedeklid	Solsikke-kager	Fremmede Rapskager	Russiske Hømpfrø-kager
Januar.....	3625	78	223	»	12153	1052	630	25	217
Februar.....	7986	429	40	»	6049	778	1193	40	485
Marts.....	16037	1183	25	»	8678	543	2332	103	181
April.....	7761	970	270	»	4893	975	6470	18	101
Maj.....	3683	986	340	66	5284	678	2083	10	70
Juni.....	7552	50	637	608	379	685	289	»	»
Juli.....	13824	461	1574	1106	450	708	1923	»	10
August.....	4974	181	324	90	935	885	553	»	12
September....	2750	346	30	31	6323	922	5113	»	13
Oktober.....	1565	325	22	932	2197	873	1706	45	35
November....	2234	200	302	525	7721	945	2217	»	109
December....	4130	285	1832	166	11378	1000	1517	»	89
Ialt...	76121	5494	5619	3524	66440	10044	26026	241	1322

Ialt 210,310,071 Pud

Tabel II. Oversigt over kontrollerede Varer i Aarene

Aar	Majs	Fremmed Hvede	Fremmed Rug	Fremmed Byg	Hvedemel Rugmel og Byggryn	Havre	Bomuldsfrø-kager	Bomuldsfrø-mel	Diverse Fodermel, -kager og Klid	Majs-Gluten-mel og Klid
1896.....	2982	»	»	»	»	»	230	»	»	»
1897.....	76410	»	»	4	»	»	495	»	»	»
1898.....	37060	138	210	1368	»	»	6692	»	»	»
1899.....	91302	»	24	516	140	»	13783	275	»	»
1900.....	74628	35	1611	99	»	100	5419	1048	»	»
1901.....	50323	3225	2594	5586	»	11	46228	653	23	»
1902.....	201308	5236	15283	7695	»	»	56703	3916	96	24
1903.....	101622	2085	13279	18822	1210	»	54061	4203	115	54
1904.....	63348	2500	5671	37984	663	37	39498	3262	210	38
1905.....	128456	357	8016	29117	660	458	95960	3638	2290	9
1906.....	153532	1206	3829	12314	10	666	99338	1469	1251	»
1907.....	103245	5280	1795	1073	847	217	89660	1552	379	»
1908.....	76121	5494	5619	3524	1112	1839	66440	2068	287	»
Ialt...	1160337	25556	57931	118102	4642	3328	574507	22084	4651	126

Ialt 2,293,084,343 Pud

Aaret 1908 (anført i Tusinde Pund).

Engelske Palmekager	Franske Jordnød- kager	Fremmed Risaffald	Bomuldsfrø- mel	Diverse Fodermel og -kager	Fremmed Havre	Hvedemel, Rugmel og Byggryn	Svinemel	Fremmed Foderhvede	Hørfrø	Danske Rugklid	Fremmede Ærter
42	129	26	936	6	545	60	12	»	1716	»	»
14	227	2	88	2	37	30	»	»	»	»	»
21	194	5	4	»	98	223	»	»	389	»	»
10	104	125	3	»	30	156	»	»	»	»	»
5	27	416	»	»	69	110	10	»	670	60	»
18	5	2414	»	»	260	80	»	233	»	»	»
1	20	996	»	»	122	60	10	643	404	»	»
20	33	432	»	93	323	136	10	10	»	»	»
25	50	31	407	16	87	35	20	27	»	»	»
6	336	»	»	15	222	80	»	38	»	»	»
2	189	52	»	»	18	72	»	5	»	»	»
4	11	22	630	8	28	70	25	19	»	»	5
168	1325	4521	2068	140	1839	1112	87	975	3179	60	5

= 2,103,100⁷¹/₁₀₀ Centner.

896—1908, begge Aar inkl. (anført i Tusinde Pund).

Fremmede Rugklid	Fremmede Hvedeklid	Solsikke- kager	Fremmede Rapskager	Engelske Palmekager	Russiske Hampfrø- kager	Franske Jordnød- kager	Maltspirer, Risaffald	Fremmede Vikler og Ærter	Rapsfrø	Hørfrø	Thomas- og Superfosfat	Fremmed Foderhvede
»	»	90	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	62	67	12	»	»	»	»	»	»	»	»	»
»	1257	269	213	61	»	»	»	»	»	»	»	»
»	2784	649	1354	105	»	»	»	»	»	»	»	»
»	3498	4672	1428	112	»	»	»	»	»	»	»	»
»	3426	11939	1427	185	692	»	»	10	»	»	»	»
80	36463	14943	2349	247	971	5491	46	»	396	2117	»	»
20	14658	16049	1677	171	96	584	18	»	»	100	»	»
»	16532	14547	4205	127	640	1780	43	»	»	11	»	»
»	19816	9375	3849	178	678	922	26	»	»	»	»	»
»	15847	9055	1909	133	723	2307	121	5	»	»	100	»
»	24876	8546	1135	190	645	1777	530	»	»	»	1459	»
»	10044	26026	241	168	1322	1325	4521	5	»	3179	»	975
100	149263	116227	19799	1677	5767	14186	5305	20	396	5407	1559	975

= 22,930,843⁴³/₁₀₀ Centner.

teriseres som rene Forsættigheder, blev af Kontrollen indberettet dels til Landhusholdningsselskabet, hvorfra Sagen gik videre til Landbrugsministeriet, og dels til Grosserer-Societetets Komité, hvorfra den gik til Udenrigsministeriet, som ekspederede den videre til den danske Gesandt i St. Petersborg. Samtidig indberettes Sagen til Afladeren i Sydrusland gennem dennes herværende Agenter, lige som der blev sendt Prøver og Analyser. Udover dette kunde Kontrollen intet foretage. Der blev rettet endogsaa ret stærke Anker mod Kontrollen, fordi slige Kager overhovedet kunde passere Kontrollen, og selvfølgelig er det uheldigt, naar det sker, men nogen effektiv Maade til at forhindre dette ganske lader sig ikke paavise, thi det siger sig selv, at fra lossende Dampere lader det sig ikke praktisere at undersøge hver enkelt Kage. En saadan Manipulation vilde ganske standse — eller i hvert Fald i saa høj Grad forsinke Losningen, at Kontrol slet ikke vilde blive tilladt om Bord. Skibene vilde ganske simpelt henvise Importørerne til at oplægge Ladningen og derefter sortere Kagerne paa Pakhus. Der er tidligere fundet Salt i Sol-sikkekager og smaa franske Rapskager, men dog kun i ringe Grad, og som Følge deraf undersøger Kontrollen altid under Arbejdet ved Modtagelsen Kagerne ved at brække enkelte Kager over og i det hele taget ved at have Øjnene aabne. Det beror dog paa Tilfældigheder at faa fat netop i Kager med Salt. Noget andet er det ude paa Gaardene, hvor Kagerne saa at sige vandre enkeltvis fra Haand til Haand. Der skal nok mulige Skavanker komme frem.

Med Hensyn til de andre Foderstoffer samt Korn, som har passeret Kontrollen 1908, er intet at sige; Kvaliteten har gennemgaaende været god og upaaklagelig.

I Aarets Løb blev udfærdiget 7869 Certifikater, eller 26 pr. Dag, imod 8570 forrige Aar. Der blev foretaget 9831 enkelte Forretninger, eller 33 pr. Dag, imod 11,613 sidste Aar.

Følgende Varer have været dels under Kontrol, dels under Prøvetagning:

Majs	76,121,189	Pund
Hvede	5,494,664	—
Rug	5,619,148	—
Byg	3,523,984	—
Bomuldsfrøkager	66,440,423	—
Bomuldsfrømel	2,067,388	—
Solsikkekager	26,025,612	—
Rapskager	241,065	—
Hampefrøkager	1,322,122	—
Palmekager	168,437	—
Jordnødkager	1,324,650	—
Hvedeklid, fremmede	10,044,802	—
Risaffald	4,521,199	—
Svinemel og andet Fodermel ..	213,921	—
Havre	1,839,082	—
Hvedemel	596,859	—
Rugsigtemel, tysk	392,000	—
Byggryn, fremmede	122,800	—
Kartoffelmel	5,000	—
Rugklid, danske	60,000	—
Foderærter, fremmede	5,000	—
Foderhvede, fremmed	975,358	—
Hørfrø	3,178,618	—
Græsfrø	6,750	—

Ialt... 210,310,071 Pund

eller: 2,103,100⁷¹/₁₀₀ Centner.

Angaaende dette Kvantums Fordeling paa Aarets enkelte Maaneder henvises til Tabel I.

Kontrollen skal, i Lighed med foregaaende Aar, slutte sin Beretning med at udtale, at Kontrollens Arbejde udføres saa samvittighedsfuldt og omhyggeligt som paa nogen Maade mulig, men gør samtidig opmærksom paa, at materielt Ansvar for Uheld, som mulig maatte indsnige sig under det som oftest vanskelige Arbejde, ikke kan paalægges Kontrollen.